

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 бетің 1 беті
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»	

БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҰМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

Пәні:	Фармакология-1
Пәндер коды:	Farm 1212-1
БББ атауы:	6В10106 «Фармация»
Оқу сағат/кредит көлемі	120/4
Оқу курсы мен семестрі:	1/1
Білім алушылардың өзіндік жұмысы	80

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 беттің 2 беті
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»	

Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1» пәнінің жұмыс оқу бағдарламасына (силлабусқа) сәйкес әзірленген және кафедра мәжілісінде талқыланды.

Хаттама № 11 « 10 » 06 2024ж.

Кафедра меңгерушісі, ф.ғ.к., профессор м.а.

 Тоқсанбаева Ж.С.

ONTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 беттің 3 беті
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»	

Өзіндік жұмыс №1

Тақырыбы: Дәрілердің әсерінің ағзаның қасиетіне тәуелділігі. Дәрілердің фармакологиялық эффектісінің дәрінің қасиетіне және оны қолдану жағдайына тәуелділігі

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдыларымен біліктілігін қалыптастыру мақсатында дәрілік құралдардың фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырмалар:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Дәрілердің ағзаға әсерлерінің түрлері.
2. Қайта қабылдағанда пайда болатын эффект.
3. Енгізу жолдары және оның эффектілері.

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

1-Қосымша

Бақылау:

ВАРИАНТ -1

1. Дәрілердің химиялық құрылысы, физико-химиялық және физикалық қасиеттері.
2. Дозалар мен концентрациялар.
3. Дәрілерді қайталап қолдану.

ВАРИАНТ – 2

1. Дәрілердің бір-бірімен байланысуы.
2. Фармакологиялық бір-бірімен байланысу.
3. Фармацевтикалық бір-бірімен байланысу.

Өзіндік жұмыс №2

Тақырыбы: Дәрілік құралдардың әсерінің пайда болуына биоритмдердің тигізетін ықпалы. Хронофармакология туралы түсінік.

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдыларымен біліктілігін қалыптастыру мақсатында дәрілік құралдардың фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырмалар:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Хронофармакология.
2. Хронофармакокинетика және хронофармакодинамика.
3. Десинхроноз.

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

ÖNTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/	24 беттің 4 беті
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»		

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

1-Қосымша

Бакылау:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Хронофармакологияның анықтамасы және түсініктемесі.
2. Хронофармакологиядағы терминология.
3. Адамның биоритмдері.
4. Дәрілер әсерлерінің байқалуына биоритмдердің әсері.
5. Жыл уақыты мен тәуліктік ритмге байланысты әртүрлі топ препараттарын қолдану ерекшеліктері.

Өзіндік жұмыс №3

Тақырыбы: Аfferентті иннервацияға әсер ететін дәрілер

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық- кеңестік қызметтер көрсету дағдылары мен біліктілігін қалыптастыру мақсатында, аfferентті иннервацияға әсер ететін дәрілердің фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырмалар:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Сезімталдық, оның түрлері
2. Аfferентті иннервацияға әсер ететін дәрілердің жіктелуі.
3. Анестезия, оның түрлері. Анестетиктерге қойылатын негізгі талаптар.
4. Анестезирлеуші дәрілердің фармакологиялық қасиеттерінің салыстырмалы бағасы, олардың анестезирлеуші активтілігі, ОЖЖ – не әсері, шырышты қабық арқылы өту қабілеті, улылығы.
5. Анестезияның әртүрлі түріне анестезирлеуші дәрілердің қолдануы (дозалар, концентрациялар).
6. Анестезирлеуші дәрілермен жедел улану және оған көрсетілетін алғашқы көмек.
7. Органикалық және бейорганикалық бырыстырғыш дәрілердің негіздері. Бүркеуші, сіңіруші, тітіркендіруші дәрілердің әсер ету механизмі және қолдану көрсеткіштері. Ащылер. Қолдану спектрі.
8. Іш жүргізетін және қахырық түсіретін дәрілердің қолдану көрсеткіштері.

Бағдарлама бойынша игерілетін препараттар: прокаин, лидокаин, артикаин, бупивакаин, ропивакаин, висмуттың негіздік нитраты, танин, емен қабығының қайнатпасы, шайқурай шөбінің тұнбасы, селбен жапырақтары, түймедақтың гүлдері, қаражөмістің жемістері, алюминий-калий ашудасы, крахмал шырышы, алюминий тотығы, магний трисиликаты, белсендендірілген көмір, тальк, ақ саз балшық, кафморалы спирт, аммиак ерітіндісі, қыша, тазартылған терпендин мавйы.

Дозасын білуге қажетті препараттар: лидокаин, прокаин, артикаин, бупивакаин, ропивакаин, белсендендірілген көмір

Рецепт түрінде жазу:

1. Инфильтрациялық анестезияға арналған дәрі.
2. Жұлын ми анестезиясында қолданылатын дәрі.
3. Анестезияның барлық түрінде қолданатын дәрі.
4. Ауыз қуысының қабыну ауруларында қолданылатын бырыстырғыш дәрі.
5. Күйіктерде, жараларда қолданатын бырыстырғыш дәрі.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 бетің 5 беті	
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»		

6. Жүрек тамырларды рефлекторлы кеңейтетін, жергілікті қолданғанда шырышты қабықтардың тамырларын тарылтатын тітіркендіргіш дәрі.

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бақылау:

Вариант – 1

1. Жедел улануларды емдеуге арналған сіңіруші дәрілер.
2. Метеоризмде қолданатын дәрі.
3. Асқазан жара ауруын емдеуге арналған бүркеуші (қаптағыш) дәрі.
4. Созылмалы іш қатуда қолданылатын іш жүргізетін дәрі.

Вариант – 2

1. Асқазан жара ауруында қолданатын висмут препараты бар таблеткалар.
2. өткізгіш анестезияда қолданатын дәрі.
3. Терминальды анестезияда қолданатын дәрі.
4. Тәбетті қуаттандыратын дәрі.

Өзіндік жұмыс №4

Тақырыбы: Пуринергиялық синапстарда қозудың берілуіне ықпал ететін дәрілер. Дофаминергиялық синаптағы қозудың берілуіне әсер ететін дәрілер.

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдыларымен біліктілігін қалыптастыру мақсатында Пуринергиялық синапстарда қозудың берілуіне ықпал ететін дәрілер фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырмалар:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Пуринергиялық синапстарға әсер ететін дәрілер.
2. Пуринді рецепторлардың түрлері.
3. Орталық әсері бар тікелей дофаминомиметиктер.
4. Тікелей емес дофаминомиметиктер.
5. Дофаминды рецепторларды тежейтін құралдар.

Бағдарлама бойынша препараттар: допамин, амантадин, апоморфин, бромокриптин, серотонин адипинаты, ондансетрон, аденозин фосфаты.

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бақылау:

1. Пуринергиялық иннервацияға әсер ететін дәрілердің жіктелуі.
2. Аденозин, инозин.
3. Аденозинтрифосфат – АТФ, аденозинмонофосфат – АМФ.
4. Дипиридамола.
5. Кофеин, теofilлин.
6. Тікелей емес әсерлі дофаминомиметиктер.

ONTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 беттің 6 беті
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»	

7. Тікелей әсерлі дофаминомиметиктер.
8. Дофаминге рецепт жазу.
9. Добутаминге рецепт жазу.

Өзіндік жұмыс №5

Тақырыбы: Этил спирті. Алкоголизмнің әлеуметтік аспектілері

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдыларымен біліктілігін қалыптастыру мақсатында дәрілік құралдардың фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырмалар:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Этил спирті. Қолдану көрсеткіштері, жанама әсерлері.
2. Алкоголизмге әкелетін факторлар, әлеуметтік аспектілері

Бағдарлама бойынша препараттар: этил спирті, тетурам.

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бақылау:

1. Алкоголизмнің әлеуметтік-психологиялық аспектілері.
2. Алкогольды тәуелділіктің дамуына алып келетін факторлар.
3. Медициналық анықтамалар.
4. Аурудың этиологиясы, патогенезі (аурудың дамуы), стадиялары.
5. Тәуелділік синдромы, доғару синдромы.
6. Алкоголизм кезіндегі денсаулықтың бұзылуы.

Өзіндік жұмыс №6

Тақырыбы: Ұйықтататын дәрілер. Эпилепсияға қарсы, тырысуға қарсы, паркинсонизмге қарсы дәрілер

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдылары мен біліктілігін қалыптастыру мақсатында ұйықтататын, эпилепсияға қарсы, тырысуға қарсы, паркинсонизмге қарсы дәрілердің фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырмалар:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Ұйқы физиологиясы. Ұйқы бұзылысының түрлері.
2. Ұйықтататын дәрілердің жіктелуі.
3. Ұйықтататын дәрілердің әсер ету механизмі. Ұйқы құрылымына әсер етуі.
4. Эффертінің даму жылдамдығы, ұзақтығы, әсерінен кейінгі әсері, кумуляция қабілеті бойынша салыстырмалы сипаттамасы, ұйқысыздықтың әр түрлі түрінде қолданылуы, дәріге тәуелділіктің даму мүмкіндігі, үйренгіштік.
5. Эпилепсия, эпилепсияға қарсы дәрілердің фармакологиялық қасиеттері. Эпилепсия жиілігіне және ауырлығына әсері. Алдын алу мақсатында қолдану ерекшеліктері.
6. Үлкен және кіші тырысу ұстамаларында, эпилепсиялық статуста қолданылатын дәрілер. Қиыстырылған терапия.

ÖNTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 бетің 7 беті
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»	

7. Паркинсонизм. Аурудың себептері және емдеудің негізгі негіздері.

8. Паркинсонизмге қарсы дәрілердің жіктелуі. Паркинсонизмге қарсы қолданылатын дәрілердің фармакологиялық, қолдану ерекшеліктері.

Тақырып бойынша препараттар: диазепам, нитразепам, феназепам, зопиклон, золпидем, дексмететомидин; натрий оксипутираты, лидокаин, магний сульфаты; фенобарбитал, бензобарбитал, клонозепам, карбамазепин, вальпрой қышқылы, диазепам, ламотридин, топирамат, тиагабин, габапентин, леветирацетам; леводопа, леводопаның ингибиторлармен жұптасқан препараттары, тригексифенидил, селегилин, бромкриптин

Рецепт түрінде жазу:

1. Күшті ұйықтататын әсерді көрсететін бензодиазепин тобындағы препарат.
2. Ұйқы құрамына аз әсер ететін ұйықтататын дәрі.
3. Эпилепсияға қарсы және ұйықтататын әсерді көрсететін барбитураттар тобындағы препарат.
4. Үлкен дозада ұйықтататын әсерді көрсететін транквилизатор.
5. Кең спектрлі эпилепсияға қарсы әсері бар препарат.
6. М-холиноблокатор тобындағы паркинсон ауруын емдейтін дәрі.
7. Тырысуларды басатын дәрі.
8. Үлкен тырысу ұстамаларын алдын-алатын дәрі.

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бақылау:

1-Вариант

1. Ұйықтататын дәрілердің жіктелуі.
2. Эпилепсия, эпилепсияға қарсы дәрілердің фармакологиялық қасиеттері. Эпилепсия жиілігіне және ауырлығына әсері. Алдын алу мақсатында қолдану ерекшеліктері.
3. Паркинсонизмге қарсы дәрілердің жіктелуі. Паркинсонизмге қарсы қолданылатын дәрілердің фармакологиялық, қолдану ерекшеліктері.
4. Ұйықтататын дәрілермен улану және көмек беру шаралары.

2-Вариант

1. Эффектінің даму жылдамдығы, ұзақтығы, әсерінен кейінгі әсері, кумуляция қабілеті бойынша салыстырмалы сипаттамасы, ұйқысыздықтың әр түрлі түрінде қолданылуы, дәріге тәуелділіктің даму мүмкіндігі, үйренгіштік.
2. Үлкен және кіші тырысу ұстамаларында, эпилепсиялық статуста қолданылатын дәрілер. Қиыстырылған терапия.
3. Паркинсонизм. Аурудың себептері және емдеудің негіздері.
4. Паркинсонизмге қарсы қолданылатын дәрілерді қолданғанда болуы мүмкін асқынулар.

Өзіндік жұмыс №3

Тақырыбы: Психотропты дәрілер

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдылары мен біліктілігін қалыптастыру мақсатында психотропты дәрілердің фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру

Тапсырмалар:

Сұрақтарға жауап беру:

ÖNTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 беттің 8 беті	
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»		

1. Нейролептиктер тобындағы дәрілердің фармакологиялық қасиеттері. Нейролептоанальгезия туралы түсінік.
2. Нейролептиктер тобының кейбір өкілдерінің салыстырмалы сипаттамасы.
3. Литий тұздарының фармакологиялық сипаттамасы.
4. Анксиолитиктер тобының фармакологиялық сипаттамасы, олардың нейролептиктерден айырмашылығы.
5. Анксиолитиктер (транквилизаторлар) тобының кейбір өкілдерінің салыстырмалы сипаттамасы.
6. Тыныштандыратын (седативті) дәрілердің кейбір өкілдерінің фармакологиялық сипаттамасы.
7. Антидепрессанттардың фармакологиялық ерекшеліктері.
8. Антидепрессанттардың кейбір өкілдерінің психотропты әсерлерінің ерекшеліктері.
9. Психокуаттандырғыштардың фармакологиялық ерекшеліктері. MAO ингибиторларымен үш циклды антидепрессанттармен сыйыспаушылығы.
10. Психокуаттандырғыштардың салыстырмалы ерекшеліктері.
11. Ноотропты дәрілердің фармакологиялық ерекшеліктері. Ноотропты дәрілердің кейбір өкілдерінің әсерінің ерекшеліктері.
12. Аналептиктердің фармакологиялық және салыстырмалы ерекшеліктері.
13. Аналептиктермен жіті улану, жедел көмек көрсету.

Бағдарлама бойынша препараттар: хлорпромазин, левомепромазин, трифлуоперазин, галоперидол, хлорпротиксен, сульпирид, клозапин, рисперидон, оланзапин, диазепам, феназепам, медазепам, буспирон, оксазепам, альпрозолам, флумазенил, дексмететомидин, шүйгіншөптің препараттары, сасықшөптің тұндырмасы, натрий бромиді, амитриптилин, пиразидол, флуоксетин, венлафаксин, пароксетин, сертралин, миртазепин, литий карбонаты, кофеин, мезокарб, бемитил, элеутерококк экстракты, женьшень тұндырмасы, пирацетам, гопантен қышқылы, глицин, бемеград, кофеин-бензоат натрий, камфора, сульфокамфор қышқылы және прокаин.

Рецепт түрінде жазу:

1. Ұзақ әсерлі нейролептик.
2. Психомоторлы қозудың ұстамасын жоятын дәрі.
3. Невротикалық жағдайларды емдеуге арналған дәрі.
4. Үлкен дозада ұйықтататын әсерді көрсететін транквилизатор
5. Тұндырма және таблетка түріндегі тыныштандыратын дәрі.
6. Күндізгі транквилизатор
7. Даму эффектісі тез антидепрессант.
8. Тыныштандырушы әсері бар антидепрессант.
9. Оқуды қуаттандыратын, ақыл қызметін және есті жақсартатын, ішке қолданылатын ноотропты дәрі.
10. Психостимуляциялық қасиеті бар аналептик.
11. Маниакальды – депрессивті психозда қолданылатын дәрі.
12. Маниакальды қозуды басатын дәрі.

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бақылау:

ÖNTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 беттің 9 беті	
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»		

1. Эмоциональды кернеу және үрей сезімін жоятын дәрі.
2. Тұндырма және таблетка түріндегі тыныштандыратын дәрі.
3. Маниакальды қозуды басатын дәрі.
4. Маниакальды депрессивті психозды емдеуге арналған дәрі.
5. Ұзақ әсерлі нейролептик.

Вариант – 2

1. Күндізгі транквилизатор.
2. Сирек экстрапирамидальды бұзылыс шақыртатын дәрі.
3. Эпилепсияға статусты басатын дәрі.
4. Маниакальды – депрессивті психоз ұстамасын алдын алатын дәрі.
5. Тыныштандырушы әсері бар антидепрессант.

Өзіндік жұмыс №7

Тақырыбы: Наркоздық дәрілер

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдылары мен біліктілігін қалыптастыру мақсатында, наркоздық дәрілік құралдардың фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырмалар:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Наркозға арналған дәрілердің ашылу тарихы және қолданылуы.
2. Наркоз туралы түсінік.
3. Наркозға арналған дәрілердің жіктелуі. Оларға қойылатын талаптар.
4. Премедикация, наркоз және қиыстырылған наркоз туралы түсінік.
5. Ингаляциялық наркозға арналған дәрілер.
6. Бейингаляциялық наркозға арналған дәрілер. Енгізу жолдарымен әдістері.
7. Наркоздың даму жылдамдығы, әсер ету ұзақтығы бойынша салыстырмалы сипаттамасы.

Бағдарлама бойынша препараттар: : галотан, изофлуран, сенофлуран, пропофол, тиопентал, кетамин, натрий оксипаты.

Рецепт түрінде жазу:

1. Негізінен күре тамырға белгіленетін ультрақысқа әсерлі наркозға арналған дәрі.
2. Айқын қозу стадиясы бар наркозға арналған дәрі (алифаттық қосылыс).
3. Антигипоксиялық қасиеті бар ішке енгізілетін наркозға арналған дәрі.

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бақылау:

Вариант - 1

1. Наркоз деп айтады.

1) естің толық жойылуымен, ауру сезімінің және рефлекторлық реакциялардың басылуымен, қаңқа бұлшық еттерінің тонусының төмендеуімен сипатталатын ОЖЖ-нің қайтымды тежелуін 2) естің толық жойылуымен, ауру сезімінің және рефлекторлық реакцияларының басылуымен, қаңқа бұлшық еттерінің тонусының төмендеуімен сипатталатын ОЖЖ-нің қайтымсыз тежелуін 3) естің жойылуымен қатар ауыру сезімінің басылмауын 4) қозу периоды ұзақ, агональды стадияға өткенде наркоз стадиясы ұзақ болғанды 5) ұйқы стадиясын, наркоз стадиясы және агональды стадиясын

ÖNTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979- SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 бетің 10 беті
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»	

2. Бейингалициялық наркозға арналған дәрілердің ішінен ішке қабылданатын препарат болып табылады.

1) пропанидид 2) кетамин 3) тиопентал-натрий 4) предион 5) натрий оксибутираты

3. Ингалициялы наркоз үшін қолданатын препарат....болып табылады.

1) пропанидид 2) кетамин 3) натрий оксибутираты 4) тотыққан азот 5) тиопентал натрий

4. Наркозға арналған дәрілердің әсерінің механизмі ... байланысты.

1) кальций иондарының жасушаішілік концентрациясының артуымен 2) ОЖЖ-гі қозудың нейронаралық берілуді тежеумен 3) ОЖЖ-гі алмасу процестерін тежеумен 4) ми ұлпасының оттегіні пайдалануын төмендетумен ОЖЖ-дегі қозудың нейрон аралық берілуін тежеумен 5) ГАМК –мен органикалық процестерді қоздырумен

Вариант – 2

1. Бейингалициялық наркоз үшін ... қолданбайды.

1) фторотан 2) тиопентал натрий 3) кетамин 4) натрий оксибутираты 5) пропанидид

2. Миокардтың адреналинге сенсбилизациясын жоғарылататын және жүрек жиырылуының аритмиясын пайда ету мүмкін препаратқа ... жатады.

1) наркозға арналған эфир 2) тиопентал натрий 3) тотыққан азот 4) фторотан 5) пропанидид.

3. Азот тотығының негізгі қасиеттеріне.... жатпайды.

1) жоғары наркоздық активтілік 2) қозу стадиясы әлсіз айқын болу 3) айқын миорелаксацияны шақырмауы 4) ингалиция біткен соң тез ояну 5) әсерінен кейінгі синдромның болмауы

4. Наркозға арналған ұшқыш сұйықтықтарға ... жатады.

1) 1) тиопентал-натрий 2) азот тотығы 3) кетамин 4) галотан 5) натрий оксибутираты

Өзіндік жұмыс №8

Тақырыбы: Дәріге тәуелділік тудыратын дәрілер

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық- кеңестік қызметтер көрсету дағдылары мен біліктілігін қалыптастыру мақсатында, сульфаниламидтік дәрілердің фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырмалар:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Дәріге тәуелділіктің түрлері.

2. Дәріге тәуелділікті тудыратын дәрілік заттар топтары.

3. Анальгетиктерден қандай препараттар дәріге тәуелділікті тудырады.

Бағдарламаға бойынша препараттар: морфин, промедол, омнопон, диазепам, финзепам, медазепам, хлордиазепоксид.

Дозасын білуге тиісті препараттар: морфин, промедол, омнопон, диазепам.

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бакылау:

1. Наркотикалық дәрілерге пайда болатын тәуелділіктің себебі неде?

2. Наркотикалық заттармен уланғанда қолданылатын антагонист?

ÖNTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 бетің 11 беті
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»	

3. Транквилизаторлардың дозасы артып кеткенде қолданылатын бензодиазепиндік рецепторлардың антогонисті?

Өзіндік жұмыс №9

Тақырыбы: Актопротекторлар

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдыларымен біліктілігін қалыптастыру мақсатында дәрілік құралдардың фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырма:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Актопротекторлардың фармакологиялық сипаттамасы.
2. Актопротекторлардың салыстырмалы сипаттамасы.
3. Жалпы қуаттандыратын дәрілердің жіктелуі.
4. Қолдану көрсеткіштері.
5. Жалпы қуаттандыратын дәрілерді енгізу жолдары.
6. Жанама әсерлердің болу мүмкіндігі.

Бағдарлама бойынша препараттар: бемитил, элетерококк тұндырмасы, жень-шень тұндырмасы.

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бақылау:

1. Актопротекторларға рецепт жазу.
2. Жалпы қуаттандыратын дәрілердің жалпы сипаттамасы.
3. Жалпы қуаттандыратын дәрілерге рецепт жазу.

Өзіндік жұмыс №10

Тақырыбы: Аралық бақылау «Жалпы рецептура, жалпы фармакология және шеткерілік және орталық жүйке жүйесіне әсер ететін дәрілер»

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдыларымен біліктілігін қалыптастыру мақсатында дәрілік құралдардың фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырма:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Дәрілік зат, дәрілік түрлер, препараттар туралы түсінік.
2. Рецепттердің жазылу ерекшеліктері.
3. Қатты дәрілік түрлер туралы түсінік, жіктелуі.
4. Жұмсақ дәрілік түрлер туралы түсінік, жіктелуі.
5. Сұйық дәрілік түрлер туралы түсінік, жіктелуі.
6. Шаншуға арналған дәрілік түрлер. Қойылатын талаптар.
7. Жазылым түрлері: ампулада, құтыларда. Бір реттік дозаны есептеу.
8. Өртүрлі дәрілік түрлер. Көз пленкалары, аэрозольдер. Жазылым түрлері
9. Фармакологияның анықтамасы және міндеттері.
10. Дәрілік құралдардың фармакокинетикасы. Дәрілерді ағзаға енгізудің жолдары.

ONTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 бетің 12 беті
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»	

11. Дәрілердің сіңірілуі: механизмі, сіңірілуге әсер ететін факторлары.
12. Заттардың ағзада таралуы. Биологиялық кедергілер.
13. Биосіңімділік және биоэквиваленттілік.
14. Дәрілік құралдардың фармакодинамикасы.
15. Дозаның түрлері: босағалық, орташа, жоғары терапевтикалық, бір реттік, соққы, тәуліктік курстық, уытты, өлім дозасы. Орташа терапевтикалық доза, терапевтикалық индекс, терапевтикалық әсердің кеңдігі.
16. Кумуляция, сенсбилизация, үйренгіштік, тахифилаксия, дәрілік тәуелділік.
17. Дәрілік құралдардың өзара әсерлесуі. Синергизм, потенцирлену, аддитивтілік. Антагонизм, антидотизм.
18. Дәрілік заттардың ағзаның қасиетімен, жасынан, жынысынан, генетикалық факторлардан тәуелділігі.
19. Дәрілердің фармакологиялық әсеріне биоритмдердің тигізетін ықпалы. Хронофармакология, анықтамасы.
20. Дәрілердің жағымсыз әсерлері: аллергиялық емес жанама әсерлер; препараттың дозасының артып кетуімен байланысты уытты әсерлер; аллергиялық типтегі әсерлер; ағзаның сезімталдылығының төмендеуімен пайда болатын әсерлер; таңдамалы және уытты әсерлердің пайда болуы (эмбриотоксикалық; теротогендік; фетотоксикалық; мутагендік; канцерогендік әсерлер); генетикалық факторлар (идиосинкразия және т.б.
21. Аффферентті иннервацияға әсер ететін дәрілердің жіктелуі.
22. Анестетиктерге қойылатын негізгі талаптар.
23. Анестезирлеуші дәрілердің фармакологиялық қасиеттерінің салыстырмалы бағасы, олардың анестезирлеуші активтілігі, ОЖЖ – не әсері, шырышты қабық арқылы өту қабілеті, улылығы.
24. Анестезияның әртүрлі түріне анестезирлеуші дәрілердің қолдануы (дозалар, концентрациялар).
25. Анестезирлеуші дәрілермен жедел улану және оған көрсетілетін алғашқы көмек.
26. Органикалық және бейорганикалық бырыстырғыш дәрілердің негіздері. Бүркеуші, сіңіруші, тітіркендіруші дәрілердің әсер ету механизмі және қолдану көрсеткіштері.
27. Ащылар. Қолдану спектрі.
28. М-Н-холиномиметиктер: карбохолин, ацетилхолин.
29. Антихолинэстеразды дәрілер.
30. М-холиномиметиктер. Мускариннің уытты әсері уланудың емі.
31. М-холинблокаторлар. Фармакологиялық эффектілері.
32. Н –холиномиметиктер.
33. М-холинблокаторлар. Ганглиблокаторлар.
34. Миорелаксанттар. Жіктелуі, әсер ету механизмі.
35. Адренергиялық синапстардың құрылысы.
36. Адреномиметикалық дәрілер. Фармакологиялық эффектілері. Қолданылуы.
37. Адреноблокаторлық дәрілер.
38. Бета-адреномиметиктер. Фармакологиялық қасиеттері.
39. Симпатомиметиктер. Фармакологиялық қасиеттері.
40. Адреноблокаторлар. Жіктелуі. Фармакологиялық сипаттамасы.
41. Альфа-адреномиметиктер. Фармакологиялық сипаттамасы.
42. Симпатолитиктер және олардың фармакологиялық сипаттамасы
43. Антипсихотикалық препараттар. Жіктелуі. Препараттардың фармакологиялық эффектілері.

ÖNTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979- SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 беттің 13 беті
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»	

44. Бензодиазепиндік рецепторларға әсер ететін дәрілер (транквилизаторлар). Жіктелуі. Препараттардың фармакологиялық эффектілері.
45. Седативті дәрілер. Препараттардың жіктелуі. Әсер ету механизмі. Фармакологиялық эффектілері. Жанама әсерлері.
46. Антидепрессанттар. Препараттардың жіктелуі. Әсер ету механизмі. Фармакологиялық эффектілері. Жанама әсерлері.
47. Психокуаттандырғыш дәрілік құралдар. Препараттардың жіктелуі. Әсер ету механизмі. Фармакологиялық эффектілері. Жанама әсерлері.
48. Ноотропты дәрілердің фармакологиялық эффектілері, қолдану көрсеткіштері және қолдануға қарама-қарсы көрсеткіштері..
49. Аналептиктер. Препараттардың жіктелуі. Әсер ету механизмі. Фармакологиялық эффектілері. Жанама әсерлері.
50. Адаптогендер. Фармакологиялық эффектілері. Қолдану көрсеткіштері. Жанама әсерлері.

Орындау/бағалау түрі: жазбаша және ауызша жауап беру

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бақылау: Бақылау сұрақтары бойынша билеттер.

Өзіндік жұмыс №1

Тақырыбы: Иммундық жүйеге әсер ететін дәрілер

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдылары мен біліктілігін қалыптастыру мақсатында, иммундық жүйеге әсер ететін дәрілік құралдардың фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырмалар:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Иммуностимуляторлар. Жіктелуі. Әсер ету механизмі, дәрілердің салыстырмалы сипаттамасы.
2. Иммунодепрессанттардың қолдану көрсеткіштері. Иммунодепрессивті терапияның асқынулары (алғашқы және кейінгі).

Бағдарлама бойынша препараттар: метилурацил, левамизол, препараты тимуса, интерферон, леналидомид, интерферон бета-1b, метотрексат, циклофосфамид, азатиоприн, циклоспорин, такролимус.

Рецепт түрінде жазу:

1. Антигельминтті қасиеті бар иммуностимулятор.
2. Биологиялық тектес иммуностимулятор

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бақылау:

1. Иммуногенезді басатын препараттар. Қолданылуы.
2. Иммуностимуляторлар. Қолданылуы.
3. Иммуносупрессанттар-глюкокортикоидтар. Фармакологиялық сипаттамалары.

ÖNTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 беттің 14 беті	
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»		

Өзіндік жұмыс №2

Тақырыбы: Туберкулезге қарсы дәрілер

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдылары мен біліктілігін қалыптастыру мақсатында, иммундық жүйеге әсер ететін дәрілік құралдардың фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырмалар:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Туберкулезге қарсы препараттардың жіктелуі.
2. Микробқа қарсы әсер ету механизмі. Дәрілік құралдардың салыстырмалы сипаттамасы және қолданылуы. Жанама әсерлері.
3. 1-ші қатардағы препараттардың фармакологиялық сипаттамасы.
4. 1-ші қатардағы препараттардың фармакологиялық сипаттамасы.
5. 1-ші қатардағы препараттардың фармакологиялық сипаттамасы.
6. Дәрілерді қиыстырып қолдану.

Бағдарлама бойынша препараттар: Изониазид және оның туындылары, рифампицин, стрептомицин, ПАСК, этамбутол, циклосерин, флоримицин сульфаты, канамицин, этионамид, протионамид, пиразинамид, тиацетазон.

Рецепт түрінде жазу:

1. Туберкулезге қарсы препарат – анзамидиндер тобындағы антибиотик.
2. Туберкулезде қолданылатын аминогликозидті препарат.
3. Туберкулезге қарсы синтетикалық препарат, изоникотин қышқылы гидразид туындысы (ГИНК)
4. Әртүрлі химиялық топтың туберкулезге қарсы препараты.

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бақылау:

1. Туберкулездің этиологиясы қандай?
2. Туберкулез микобактериясының туберкулезге қарсы препараттарға төзімділігінің дамуын болдырмау шаралары қандай?
3. Изониазидтің жанама әсерінің алдын алу үшін қандай дәрумен қолданылады?

Өзіндік жұмыс №3

Тақырыбы: Сульфаниламидтік дәрілер

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдылары мен біліктілігін қалыптастыру мақсатында, сульфаниламидтік дәрілердің фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырмалар:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Қолдануы және фармакологиялық қасиеттері бойынша сульфаниламидтердің жіктелуі. Сульфаниламидтердің антимикробтық әсер ету механизмі.
2. Салазосульфаниламидтер. Қолдану көрсеткіштері, емдеу әсерінің механизмі.

ÖNTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 беттің 15 беті
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»	

3. Сульфаниламидтердің триметоприммен бірге қиыстырылған препараттары. Антимикробтық әсер ету механизмі. Қолдану және қолдануға қарсы көрсеткіштері, жанама әсерлері.

4. Сульфаниламидті препараттармен емдеудің жалпы ұстанымдары.

5. Сульфаниламидті препараттардың жанама әсерлерін фармакологиялық коррекциялау.

Бағдарлама бойынша препараттар: сульфаметаксозол и триметоприм, салазопиридазин, сульфацил-натрий.

Рецепт түрінде жазу:

1. Грамм (-) бактерияларға әсер ететін препарат.
2. Ішек инфекцияларын емдеуге арналған 8-оксихинолин туындысы.
3. Менингиттің қиыстырылған терапиясы үшін қолданылатын сульфаниламидті препарат.
4. Спецификалық емес жара колитін емдеуге арналған дәрі.

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бақылау:

Вариант – 1

1. Ішек қуысына әсер ететін және тік ішек инфекцияларын емдеуге қолданатын сульфаниламидті препаратқа жатады.

1) этазол 2) уросульфан 3) фталазол 4) сульфадимезин 5) сульфадиметоксин

2. Конъюнктивитті емдеу үшін қолданатын сульфаниламидті препаратқа ... жатады.

1) этазол 2) уросульфан 3) сульфадимезин 4) сульфацил-натрий 5) фтазол.

3. Несеп шығару жолдарының инфекцияларында ең эффективті сульфаниламидті препаратқа жатады... .

1) этазол 2) сульфадимезин 3) уросульфан 4) сулфапиридазин 5) стрептоцид

Вариант – 2

1. Жергілікті қолданылатын сульфаниламидті препаратқа жатады.

1) сульфацил-натрий 2) сульфадимезин 3) сульфадиметоксин 4) сульфален 5) фталазол

2. Резорбтивті қысқа уақыт әсерлі сульфаниламидті препаратқа ... жатады.

1) сульфадимезин 2) сульфадиметоксин 3) сульфален 4) сульфацил –натрий 5) фталазол.

3. Қиыстырылған сульфаниламидты белгілеңіз:

1) сульфацил-натрий 2) салазодин 3) ко-тримоксазол 4) этазол 5) уросульфан

Өзіндік жұмыс №4

Тақырыбы: Химиялық құрылысы әр түрлі синтетикалық антибактериалды дәрілер.

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдылары мен біліктілігін қалыптастыру мақсатында, иммундық жүйеге әсер ететін дәрілік құралдардың фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырмалар:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Нитрофуран, нитроимидазол және хинолон туындылары. Дәрілік заттардың фармакологиялық сипаттамасы.
2. 1-ші және 2-ші буынның хинолондары. Дәрілік заттардың фармакологиялық сипаттамасы.
3. 3-буынның хинолондары. Дәрілік заттардың фармакологиялық сипаттамасы.

ÖNTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 беттің 16 беті
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»	

4. Нитроимидазолдар. Дәрілік заттардың фармакологиялық сипаттамасы.

Бағдарлама бойынша препараттар: фурацилин (нитрофурал), фурадонин (нитрофуранотин), фуразилидон (диафурон), фуразолин, фурагин, метринадозол (трихопол, клион, флагил), тинидазол (фазижин, тиниба), орнидазол (тиберал), нитазол (трихоцид), нитроксолин (5-НОК), налидикс қышқылы (неграм), оксолин қышқылы (грамурин), пипемидин қышқылы (палин), хлорхинальдол, интетрикс, пefлоксацин (абактал), норфлоксацин, офлоксацин (таривид), ципрофлоксацин, ломефлоксацин.

Рецепт түрінде жазу:

1. Лямблиозда тиімді нитрофуран туындысы.
2. Жараны жууға арналған фурацилин ерітіндісі.
3. Зәр шығару жолдарының инфекциясын емдеуге арналған нитрофуран тобындағы препарат.
4. 1 буын фторхинолонды препарат.
5. Тыныс алу мүшелерінің инфекциясында тиімді фторхинолондар тобындағы препарат.
6. Зәр шығару жолдарының инфекцияларына арналған хинолондар тобынан бактерияға қарсы препарат.

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бақылау:

1. Нитроимидазол асқазанның ойық жарасын емдеуге арналған қиыстырылған терапия бөлігі ретінде.
2. Трихомонадалық колпитін емдеуге арналған нитроимидазолдар тобының препараты.
3. Ламблия инфекциясы кезінде нитроимидазолдар тобынан бактерияға қарсы зат.

Өзіндік жұмыс №5

Тақырыбы: Педикулезге қарсы дәрілер.

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдыларымен біліктілігін қалыптастыру мақсатында педикулезге қарсы дәрілердің фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырма:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Педикулездың қоздырғыштары.
2. Педикулезде қолданатын дәрілер.
3. Қолдану көрсеткіштері. Дәрілерді қолданудың әдістері.

Бағдарлама бойынша препараттар: малатион, перметрин, кротамитон, паранит (диметикон), бензилбензоат, спрегаль (эсдепаллетрин+пиперонила бутоксид).

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бақылау:

1. Педикулезге қарсы дәрілердің фармакологиялық қасиеттері.
2. Педикулезге қарсы дәрілерге рецептер жазу.

ONTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 беттің 17 беті
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»	

Өзіндік жұмыс №6

Тақырыбы: Қотырға қарсы дәрілер

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдыларымен біліктілігін қалыптастыру мақсатында педикулезге қарсы дәрілердің фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырма:

Сұрақтарға жауап беру:

4. Педикулездың қоздырғыштары.
5. Педикулезде қолданатын дәрілер.
6. Қолдану көрсеткіштері. Дәрілерді қолданудың әдістері.
7. Жанама әсерлердің болу мүмкіндігі. Қотырдың қоздырғыштары.
8. Қотырда қолданатын дәрілер.
9. Қолдану көрсеткіштері. Дәрілерді қолданудың әдістері.
10. Жанама әсерлердің болу мүмкіндігі.

Бағдарлама бойынша препараттар: бензилбензоат, кротамитон, серная мазь, ивермектин.

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бақылау:

1. Инсектицидтермен улануда көрсетілетін көмек шаралары.
2. Қотырға қарсы дәрілерге рецептер жазу.

Өзіндік жұмыс №7

Тақырыбы: Антибластомды дәрілер.

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдыларымен біліктілігін қалыптастыру мақсатында антибластомды дәрілердің фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырма:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Химиопрепараттардың жіктелуі.
2. Синтетикалық ісікке қарсы дәрілер.
3. Антиметаболиттер.

Бағдарлама бойынша препараттар: циклофосфан, циклофосфамид, мефалан, бусульфан, метотрексат, пеметрексед, меркаптопурин, винкристин, карминомицин, доксорубицин, винкристин, цисплатин, бендомустин, этопозид.

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бақылау:

1. Ісікке қарсы дәрілер. Жіктелуі.

ONTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 беттің 18 беті	
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»		

Өзіндік жұмыс №8

Тақырыбы: Радиопротекторлар.

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдыларымен біліктілігін қалыптастыру мақсатында антибластомды дәрілердің фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырма:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Биологиялық және иондық радиацияның ағзаға әсері.
2. Сәуле ауруларының патофизиологиясы.
3. Радиопротекторлардың негізгі әсерлері. Әсер ету механизмі.
4. Радиоизотоптардың медицинада қолданылуы. Алтын, фосфор, йод - радиоактивті препараттар.

Орындау/бағалау түрі: Презентация, тақырып бойынша глоссариилер, тест тапсырмаларын құрастыру.

БӨЖ-ді орындау критерилері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бақылау:

Бақылау:

1. Радиопротекторлардың әсерінің жалпы принциптері.
2. Радиопротекторларға қойылатын талаптар..

Өзіндік жұмыс №9

Тақырыбы: Аралық бақылау «Микробқа қарсы дәрілер. Иммундық жүйеге әсер ететін дәрілер» бойынша аралық бақылау.

Мақсаты: Келешек фармацевт мамандарына, медицина қызметкерлері мен жергілікті тұрғындарға ақпараттық-кеңестік қызметтер көрсету дағдыларымен біліктілігін қалыптастыру мақсатында дәрілік құралдардың фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтары туралы білім беру.

Тапсырма:

Сұрақтарға жауап беру:

1. Антисептикалық және дезинфекциялық заттардың жіктелуі.
2. Антисептиктер мен дезинфекциялық құралдарға қойылатын талаптар.
3. Химиотерапияның принциптері. Негізгі және резервті антибиотиктер. Антибиотикорезистенттілік.
4. Антибиотиктер. Анықтамасы. Типі, спектрі, әсер ету механизмі. Химиялық құрылымы бойынша жіктелуі. Негізгі және резервті антибиотиктер туралы түсінік.
5. Пенициллин тобындағы антибиотиктер. Жіктелуі. Әсер ету механизмі.
6. Цефалоспорииндер. Әсер спектрі. Дәрілердің салыстырмалы сипаттамасы. Қолдануы, жанама әсерлер.
7. Басқа бета-лактамы антибиотиктер. Әсер спектрі. Дәрілердің салыстырмалы сипаттамасы. Қолдануы, жанама әсерлер.
8. Макролидтер. Әсер спектрі. Дәрілердің салыстырмалы сипаттамасы. Қолдануы, жанама әсерлер.
9. Стафилококқарға қарсы антибиотиктер. Қолданылуы. Жанама әсері.
10. Антибиотиктердің жанама әсерлері, уытты әсерлері және оның алдын-алу, түзету жолдары.

ÖNTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 бетің 19 беті	
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»		

11. Тетрацилиндер. Жалпы сипаттамасы. Жіктелуі, әсер ету механизмі.
12. Хлорамфеникол тобы. сипаттамасы. Жіктелуі, әсер ету механизмі.
13. Аминогликозидтер. Жалпы сипаттамасы. Жіктелуі, әсер ету механизмі.
14. Полимиксиндер. Жалпы сипаттамасы. Жіктелуі, әсер ету механизмі.
15. Рифампициндер. Әсер ету механизмі. Қолданылуы. Жанама әсерлері.
16. Гликопептидтік антибиотиктер. Механизмі мен әсер ету спектрі. Қолданылуы. Жанама әсерлері.
17. Нитрофуран туындылары. Жіктелуі. Әсер ету механизмі. Әсер ету спектрі.
18. Нитроимидазол туындылары. Жіктелуі. Әсер ету механизмі. Әсер ету спектрі.
19. I-буынның хинолондары. Әсер ету спектрі. Жанама әсерлері.
20. II- буынның хинолондары. Әсер ету спектрі. Жанама әсерлері.
21. III- буынның хинолондары. Әсер ету спектрі. Жанама әсерлері.
22. Синтетикалық антибактериалды препараттардың қолдану көрсеткіштері мен жанама әсерлері.
23. Сульфаниламидтік препараттар. Жіктелуі. Преператтардың салыстырмалы сипаттамасы.
24. Қиыстырылған сульфаниламидтік препараттар. Әсер ету механизмі. Қолдану көрсеткіштері. Жанама әсері.
25. Синтетикалық антибактериалды препараттарға салыстырмалы сипаттама. Қолдану көрсеткіштері. Жанама әсері.
26. Вирустарға қарсы дәрілердің жіктелуі.
27. Вирустарға қарсы дәрілердің әсер ету механизмі.
28. Интерферондардың биологиялық қасиеттері.
29. ЖИТС емдеуге арналған дәрілік құралдар.
30. Covid-19 (SARS-CoV-2 вирусы қоздырғышы) емдеуге қолданылатын препараттар.
31. Патогенді саңырауқұлақтар тудырған ауруларға қарсы қарсы дәрілердің жіктелуі.
32. Жүйелі микоздарда қолданатын дәрілер.
33. Шартты-патогенді микроорганизмдердің тудырған ауруларды едеуде қолданылатын препараттар.
34. Туберкулезге қарсы құралдардың жіктелуі. Химиялық құрылымына байланысты (синтетикалық және антибиотиктер). Эффе́ктивтілігі бойынша жіктелуі. Фармакологиялық сипаттама.
35. Глюкокортикоидтар. Әсер ету механизмі. Қабынуға, аллергияға қарсы және иммунодепрессивті әсері. Қолдану көрсеткіштері. Жанама әсерлері.
36. Глюкокортикоидтардың салыстырмалы сипаттамасы.
37. Бейстероидты қабынуға қарсы (БСКҚД). Механизмі. Қолдану көрсеткіштері, қарсы көрсеткіштері, жанама әсерлері.
38. БСКҚД –ің салыстырмалы сипаттамасы.
39. Аллергияға қарсы дәрілердің жіктелуі.
40. Баяу типтегі аллергиялық реакцияда қолданылатын дәрілер.
41. H1-гистаминоблокаторлардың салыстырмалы сипаттамасы.
42. Аллергиялық реакциялардың медиаторлардың бөлініп шығуына кедергі жасайтын дәрілер (кетотифен, кромолин-натрий, β-адреномиметиктер, ксантиндер, глюкокортикоидтар), олардың салыстырмалы сипаттамасы.
43. Лейкотриендік рецепторларға әсер ететін препараттардың фармакологиялық сипаттамасы.
44. Иммунитетке әсер ететін дәрілердің жіктелуі.

ÖNTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 бетің 20 беті	
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»		

45. Иммуногенезді басатын дәрілер. Фармакологиялық сипаттамасы. Глюкокортикоидты гормон тобындағы иммунодепрессанттар. Қолданылуы.
46. Иммунодепрессант-цитостатиктер. Қолданылуы.
47. Тимус препараты болып табылатын және Т-лимфоциттерінің жүйесін активтендіретін дәрілер. Фармакологиялық сипаттамасы.
48. Негізінен Т-супрессорлары мен фагоцитозды активтендіретін иммуностимуляторлар. Фармакологиялық сипаттамасы.
49. Өсімдік тектес иммуностимуляторлардың фармакологиялық сипаттамасы.
50. Биогенді иммуностимуляторлардың фармакологиялық сипаттамасы.

Орындау/бағалау түрі: жазбаша және ауызша жауап беру

БӨЖ-ді орындау критерілері: Силлабусты қараңыз

Тапсыру мерзімі: силлабуста берілген БӨЖ тапсыру кестесіне сай.

Әдебиеттер: 1-Қосымша

Бақылау: Бақылау сұрақтары бойынша билеттер

Қосымша-1

Әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология:оқу құралы = Фармакология:учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М. : "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Стикеева Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
3. Харкевич Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
4. Аляутдин Р. Н. Фармакология: учебник.- М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014.-704 с.
5. Харкевич Д. А. Фармакология:оқулық. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014.-784 бет.
6. Рахимов Қ. Д. Фармакология :оқуқұралы.-Алматы:ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
7. Орманов, Н. Ж. Фармакология. 1-кітап:оқулық / Н. Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
8. Орманов, Н. Ж. Фармакология. 2-кітап :оқулық / Н. Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
9. Фармакология: учебник / под ред. Р. Н. Аляутдина. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.

Ағылшын тілінде

1. Katzung , Bertram G.Basic and Clinical Pharmacology [Text] : textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.] : McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
2. Goodman end Gilman's , A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text] : textbook / Goodman & Gilman's A. ; editor L. L. Brunton . - 13 nd ed. - New York : McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
3. Whalen Karen Pharmacology : lippincott Illustrated reviews / Karen Whalen ; ed.: Garinda Feild, Rajan Radhakrishnan. - 7th ed. - [s. l.] : Wolters Kluwer, 2019. - 593 p.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология:нұсқаулық = Фармакология : руководство / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т. А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М. Малдыбаева.- Алматы : Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
4. Фармакология антимикробных средств : учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.

ÖNTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/ 24 бетің 21 беті	
Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»		

5. Фармакология:руководство к лабораторным занятиям : учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп. ; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014.- 512 с
6. Рахимов Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус. : оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус : учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528
7. Фармакология негіздері және рецептурасы : оқулық / М. З. Шайдаров [ж/б.]. - Астана:Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
8. Основы фармакологии с рецептурой:учебник / М. З. Шайдаров [и др.].-Астана:Ақнұр, 2014. - 406 с.
9. Usmle Step 1. Pharmacology : Lecturer notes / D. Graig [et. al.]. - New York, 2019. - 321 p. - (Kaplan Medical)

Электронды басылымдар

1. Kharkevitch, D. A. Pharmacology:textbookformedicalstudents / D. A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск
2. Фармакология:оқу құралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология : учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М. : "Литтерра", 2016.
3. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С. , 2014 <https://aknurpress.kz/reader/web/1384>
4. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/
5. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/
6. Стикеева Р.К. Фармакология-I.- оқу құралы.- Стикеева Р.К. – Алматы Эверо.- 2020.https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/
7. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/
8. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН

**MEDISINA
AKADEMIASY**

«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ

SOUTH KAZAKHSTAN

**MEDICAL
ACADEMY**

АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»

Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы

044-41/

Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»

24 беттің 22 беті

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН

**MEDISINA
AKADEMIASY**

«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ

SOUTH KAZAKHSTAN

**MEDICAL
ACADEMY**

АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»

Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы

044-41/

Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»

24 беттің 23 беті

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН

**MEDISINA
AKADEMIASY**

«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ

SOUTH KAZAKHSTAN

**MEDICAL
ACADEMY**

АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»

Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы

044-41/

Білім алушының өзіндік жұмысы үшін әдістемелік нұсқаулар «Фармакология-1»

24 беттің 24 беті